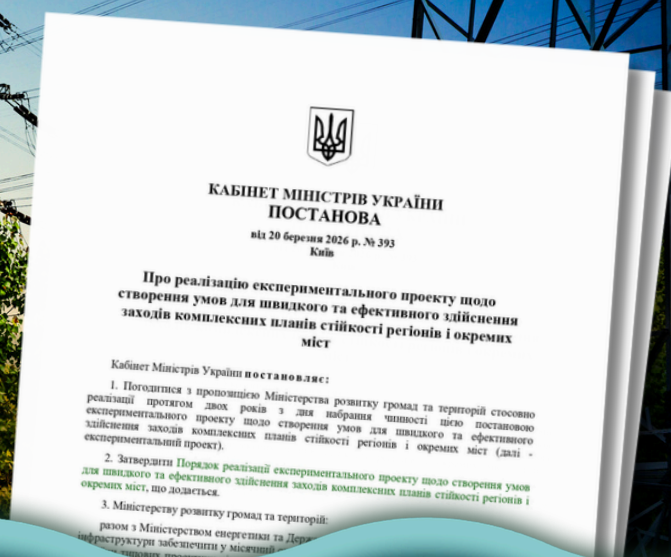
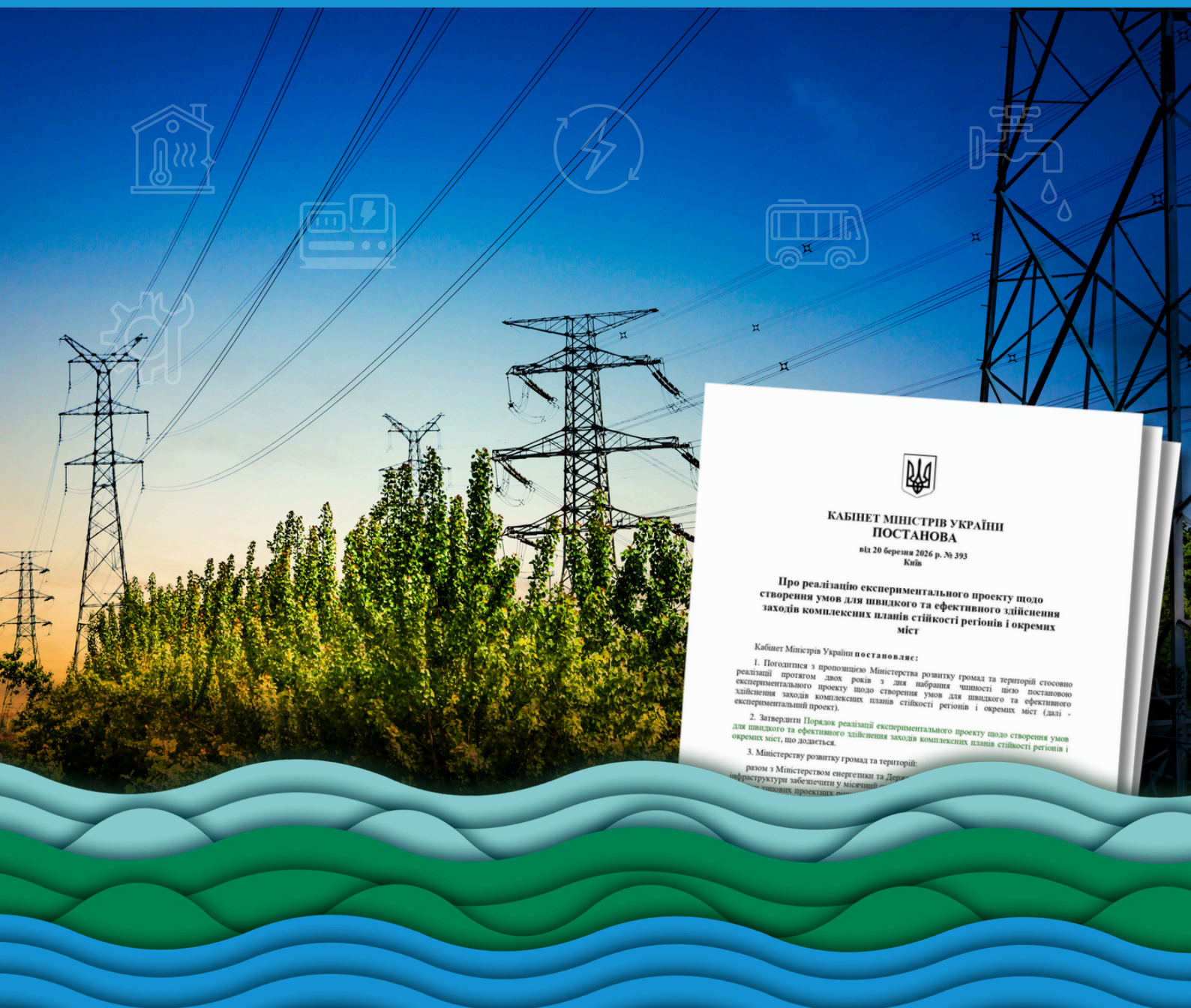

Аналіз Порядку реалізації експериментального проекту зі створення умов для швидкого та ефективного здійснення заходів комплексних планів стійкості регіонів і окремих міст

Аналіз Порядку реалізації експериментального проєкту зі створення умов для швидкого та ефективного здійснення заходів комплексних планів стійкості регіонів і окремих міст, затвердженого урядом 20.03.26 р.

Нещодавно уряд прийняв Порядок реалізації експериментального проєкту щодо створення умов для швидкого та ефективного здійснення заходів комплексних планів стійкості регіонів і окремих міст викликав буревій критики від громадськості через чергове послаблення та прискорення дозвільних процедур для бізнесу та індульгенцію для будівництва.

Даний порядок передбачає сприяння у реалізації певних заходів та проєктів, що пов'язані із забезпеченням стійкості та відбудовою критичної інфраструктури міста та областей. На нашу точку зору, сприяння та прискорення стосується не всіх проєктів будівництва чи реконструкції, але лише тих, які передбачені в комплексних планах стійкості регіонів та окремих міст.

Важливо наголосити, що такі комплексні плани законодавством не передбачені. Так, Закон України "[Про регулювання містобудівної діяльності](#)" передбачає розробку програм комплексного відновлення області та програм комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) (ст.15-1 та 15-2). Такі плани було вже розроблено областями і затверджено РНБОУ ще на початку березня 2026 р. Згідно з інформацією [Урядового порталу](#) на засіданні Ради національної безпеки і оборони України було представлено комплексні плани стійкості регіонів та великих міст, розроблені Урядом спільно з головами обласних військових адміністрацій та очільниками міст. Мета документів — забезпечити безперервне життя громад в умовах війни та системних ворожих ударів по енергетичній інфраструктурі.

Кожен регіональний план передбачає чотири ключові напрями:

- захист об'єктів критичної інфраструктури;
- розбудову розподіленої генерації;
- забезпечення безперервного тепlopостачання;
- забезпечення безперервного водopостачання.

РНБОУ затвердила плани стійкості всіх регіонів, окрім столиці. Усі керівники областей та міст несуть персональну відповідальність за виконання затверджених планів.

Доступу до таких планів через веб-сайти військових адміністрацій наразі немає і очевидно що вони приймалися без громадського обговорення. На сайті Львівської ОВА є така інформація:

“Рада оборони області розглянула питання підготовки до наступної зими через призму військових ризиків та загроз. Особливу увагу приділили захисту об'єктів критичної інфраструктури.

Крім цього, з метою забезпечення функціонування об'єктів критичної інфраструктури, систем життєзабезпечення населення, а також задля забезпечення населення громади необхідними послугами в умовах воєнного стану та відповідних безпекових викликів, Рада оборони області зобов'язала всі громади Львівщини розробити та затвердити плани стійкості територіальних громад на 2026 рік.

Ці документи повинні містити декілька основних блоків: фізичний захист об'єктів критичної інфраструктури, забезпечення резервних джерел живлення для цих об'єктів, автономність медичних закладів та опорних закладів освіти, збільшення фонду захисних споруд тощо.

Плани стійкості повинні бути розроблені упродовж 10 робочих днів з дня доведення обласною військовою адміністрацією вимог до таких планів, а самі плани повинні бути погоджені із відповідною районною військовою адміністрацією. Винятком є Львівська міська територіальна громада, яка погоджує план із Львівською обласною військовою адміністрацією.”

Таким чином, робота над планами стійкості областей вже давно розпочалася, громади також мають такі плани розробити в короткі терміни, хоча відповідного законодавства, що регулює розробку таких планів, було відсутнє. Лише 20 березня 2026 р. в Порядку реалізації експериментального проєкту прописали процес підготовки, затвердження та внесення змін до комплексних планів стійкості.

Швидке здійснення заходів стійкості в порядку, що передбачений Постановою КМУ № 393, буде тривати 2 роки, як і всі експериментальні проєкти, що їх може запроваджувати уряд.

Отож, швидка процедура реалізації може стосуватися проєктів, що передбачені комплексними планами стійкості за такими напрямками:

- захист, зокрема інженерно-технічний, об'єктів критичної інфраструктури, у тому числі систем життєзабезпечення;
- розвиток розподіленої генерації електричної та/або теплової енергії;
- забезпечення безперебійного теплопостачання;
- забезпечення безперебійного централізованого водопостачання та водовідведення;
- забезпечення безперебійного газопостачання.

Також є винятки, коли окремі проєкти можуть реалізовуватися за спрощеною процедурою, і які не включені до комплексних планів стійкості регіонів і міст, за умови схвалення таких проєктів Координаційним центром з реалізації комплексних планів стійкості регіонів і окремих міст. Такий центр утворено рішенням уряду від 4 березня 2026р.:

“Уряд утворив Координаційний центр під головуванням Прем'єр-міністра для реалізації Планів стійкості регіонів України, а також затвердив положення про його роботу. Про це повідомила Прем'єр-міністр України Юлія Свириденко за підсумками засідання Кабінету Міністрів України.

До його складу увійшли представники профільних міністерств і центральних органів виконавчої влади, представники Верховної Ради, Офісу Президента, голови обласних військових адміністрацій та державних компаній, зокрема НЕК «Укренерго», НАК «Нафтогаз України», АТ «Укрзалізниця».

Основні завдання Коордцентру — координація дій всіх причетних органів центральної і місцевої влади для вчасної і належної реалізації планів стійкості регіонів відповідно до ключових напрямків:

- інженерно-технічного захисту енергооб'єктів;
- розвитку розподіленої генерації;
- забезпечення безперебійного теплопостачання;
- безперебійного водопостачання та водовідведення.”

Координаційний центр станом на 14.03. 26 р. провів вже 2 наради, де обговорюються проекти та плани стійкості та прогрес у їхньому виконанні.

Як зазначають у Координаційному центрі, усі проекти, що пропонуються регіонами, проходять верифікацію. Після цього формується портфель першочергових рішень для подальшого представлення міжнародним партнерам разом з Міненерго з метою залучення фінансування.

Згідно з Порядком реалізації експериментального проекту, такі окремі проекти (що не виключені до комплексних планів стійкості) можуть стосуватися:

- будівництва, капітального ремонту, реконструкції або модернізації об'єктів водозабору, систем підготовки, очищення та розподілу водопостачання, а також інших систем водопостачання;
- резервних систем водо-, тепло- та енергопостачання та інших об'єктів систем життєзабезпечення;
- розміщення та монтаж блочно-модульних котелень;
- відновлення об'єктів критичної інфраструктури, у тому числі систем життєзабезпечення, що пошкоджені внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;
- здійснення інших заходів, необхідних для забезпечення належного функціонування систем водопостачання, зокрема гідротехнічних заходів, очищення річок та водойм, їх захист.

І ці окремі проекти в розумінні вказаного Порядку прирівнюються до заходів комплексних планів стійкості регіонів чи міст, тобто також підпадають під пришвидшення дозвільних процедур. Про це наголошено в п. 6 Порядку: "... процедури та особливості, визначені цим Порядком, також застосовуються під час реалізації окремих проектів."

Отже, які спрощення передбачені?

Згідно з п.13 розміщення, встановлення, монтаж, капітальний ремонт, реконструкція та нове будівництво об'єктів критичної інфраструктури, у тому числі систем життєзабезпечення, та обладнання для здійснення заходів комплексних планів стійкості, у тому числі блочно-модульних котелень, газотурбінних та газопоршневих установок, у тому числі когенераційних, установок зберігання енергії, насосного обладнання, резервних джерел живлення, інженерних споруд захисту та іншого обладнання допускається на земельних ділянках незалежно від форми власності та цільового призначення, без:

- 1) вилучення, викупу чи відведення земельної ділянки;
- 2) відповідності містобудівній документації;
- 3) отримання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки;
- 4) звіту про результати проведення експертизи проектної документації;
- 5) отримання права на виконання будівельних робіт;
- 6) використання Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва;
- 7) оформлення речових прав на земельні ділянки.

Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів критичної інфраструктури в межах реалізації експериментального проекту, в тому числі тих, будівництво яких розпочато до чи під час реалізації експериментального проекту і буде завершено після закінчення його реалізації, здійснюється на підставі акта готовності об'єкта до експлуатації, який подається замовником будівництва до ДІАМ у паперовій формі без зазначення відомостей про:

1. Державну реєстрацію прав на земельну ділянку.
2. Містобудівні умови та обмеження забудови земельної ділянки.
3. Документи, що надають право на виконання будівельних робіт.
4. Результати контрольного геодезичного знімання.

Цікаво, що проєкти, реалізація яких розпочата до прийняття даного Порядку, також можуть вводитися в експлуатацію в спрощеному порядку, тобто без офіційного внесення в державні реєстри в сфері будівництва та можливості прослідкувати громадськості.

Розміщення об'єктів критичної інфраструктури, у тому числі систем життєзабезпечення, та обладнання в межах реалізації експериментального проєкту може здійснюватися до оформлення права користування земельною ділянкою за наявності письмового **погодження** власника земельної ділянки.

Використання земельних ділянок (у тому числі лісгосподарського призначення) для цілей, визначених цим пунктом, до моменту їхнього вилучення, викупу чи відведення в установленому законодавством порядку здійснюється **за умови погодження** такого використання з:

- власником (власниками) земельної ділянки - для земель приватної форми власності;
- Кабінетом Міністрів України, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, відповідною обласною та Київською міською держадміністрацією (військовою адміністрацією) відповідно до компетенції - для земель державної форми власності;
- відповідним органом місцевого самоврядування, військовою адміністрацією міста (у разі її утворення) - для земель комунальної форми власності.

Письмове погодження використання земельної ділянки для здійснення заходу комплексного плану стійкості є достатньою підставою для розміщення, встановлення, монтажу або будівництва відповідних об'єктів критичної інфраструктури, у тому числі систем життєзабезпечення, та обладнання на період дії воєнного стану до оформлення права користування земельною ділянкою в установленому законодавством порядку.

Передача в користування земельних ділянок державної або комунальної форми власності для здійснення заходів комплексних планів стійкості може здійснюватися без проведення земельних торгів шляхом укладення договору оренди, встановлення строкового земельного сервітуту або на іншій правовій підставі, передбаченій законом.

Оформити земельну ділянку під об'єкти критичної інфраструктури потрібно і для цього в п.17 Порядку передбачено строки для такого оформлення: 12 місяців після закінчення реалізації експериментального проєкту, тобто до 20 березня 2029 р. Порядок дозволяє почати будівництво одночасно із проєктуванням за принципом "проєктуй-будуй" .

Також Порядок деталізує процес будівництва (реконструкції) таких об'єктів критичної інфраструктури як об'єкти ГТС, електричних мереж систем розподілу, блочно-модульні котельні.

Також вказаний Порядок згадує ще інший експериментальний проєкт, що був затверджений [Постановою КМУ від 7.02.2025р. №142](#) і який запроваджує спрощення для нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту, ремонту та інших інженерно-технічних заходів із захисту об'єктів критичної інфраструктури

паливно-енергетичного сектору, підсектору залізничного транспорту сектору транспорту і пошти, сектору систем життєзабезпечення критичної інфраструктури. Цей порядок також дозволяє будівництво до оформлення права користування земельними ділянками, в тому числі землями лісогосподарського призначення.

Що ми бачимо із позитивного? Зміни до Закону “Про оцінку впливу на довкілля” не вносяться, і відповідно обов’язку щодо отримання висновку з ОВД ніхто не відміняв. Також спрощення для будівництва, що передбачені цим експериментальним проєктом, будуть застосовуватися лише 2 роки.

Через обхід процедур розроблення чи внесення змін до містобудівної документації місцевого рівня перед будівництвом (реконструкцією) цих об’єктів, що включені до комплексних планів стійкості регіонів та міст, випадає і обов’язок з проведення СЕО. Зрозуміло, що нагальність питань відновлення зруйнованої агресором інфраструктури до опалювального періоду вимагає таких швидких рішень. Проте, часто СЕО та ОВД були чи не єдиними інструментами, які інформували громадськість та давали інформацію про нові інфраструктурні проєкти.

На жаль, даний Порядок не передбачає будь-яких заходів щодо інформування, відкритості діяльності з реалізації планів стійкості та доступу до інформації громадськості. Тому, громадськості буде складно слідкувати, які саме проєкти будуть реалізовуватися за спрощеною процедурою, і чи дійсно ці проєкти передбачені комплексними планами стійкості та відповідають тим напрямкам, що визначені Порядком. За умов безкінечного мораторію на перевірки державними контролюючими органами (ДЕІ, ДІАМ, ДПСС), будь-яке будівництво без дозволів під виглядом будівництва об’єкта критичної інфраструктури. буде залишатися безкарним.